

İttihad-ı İslâm (Partisi)

Emirdağ Lâhikasındaki 'Kalbe İhtar Edilen Hakikat' etrafında bize seyr ü sefer yaptıran üçüncü makedir. Zihni fazla yormadan, hemen ifade edelim ki, bu hakikat dersinde geçen, "İttihad-ı İslâm" bir gayedir, bir hedeftir. Ama partisi değil!

Bediüzzaman İttihad-ı İslâm'a her zaman siyâsî tartışmaların üzerinde bir mâna yüklemiştir. "Bu zamanın en büyük farz vazifesi İttihad-ı İslâm'dır" demiştir. Maziden başlayıp gelen, uzun zaman ihmal edilen bir vazife... Yavuz Sultan Selim'den sonra 350 senelik bir zaman diliminde, yani 19. ve 20. Yüzyıla gelinceye kadar bu dâvâyı bihakkın güden önemli şahsiyetlere rastlanmıyor. Ki, Bediüzzaman gibi bir zatın, "İttihad-ı İslâm'da seleflerim" listesine dahil olma bahtıyarlığına eren isimler şunlardır: Yavuz Sultan Selim, Cemaleddin Efgani, Muhammed Abduh, Ali Suavi, Hoca Tahsin Efendi ve Namık Kemal.

En son adı geçenlerin efkârı bir çok meselede farklı olmasına rağmen İttihad-ı İslâm fikrinde tam müttehiddirler. Namık Kemal'in İbret Gazetesi'nde çıkan "İttihad-ı İslâm" başlıklı makalesi, onun, bu konuda Bediüzzaman'a ne kadar yakın durduğunu göstermeye yetiyor. Bir cümlesine bakalım: "Demek ki, ehl-i İslâm, suret-i ittihadını politika ağrazında veya mezhep mücadelelerinde değil, vaiz önlerinde, kitap sahifelerinde aramaya muhtaçtır." ("İttihad-ı İslâm", İbret Gazetesi, 27 Haziran 1872)

Ama şimdiki durumda bu mânada halef evsafında mümeyyiz ve mümtaz şahsiyetler gözüküyor. Ne yani, "Bu, Bediüzzaman'a göre öyle olabilir, biz her yolu deneyeceğiz" diyenler ve aynı mantıkla hareket edenler mi halef olacaklar? Hâşa, bunlar İttihad-ı İslâm'a değil, olsa olsa ihtilâf-ı İslâm'a sebep oluyorlar! Zaten Bediüzzaman'ın "yüzde altmış-yetmiş tam mütedeyyin" olma kriteri onları bağlamıyor. Çünkü onlar, "Bu Bediüzzaman'a göredir" demekle, "bizi bağlamaz" demişlerdir, diyorlar. Öyleyse onların bu "tepeden inme" zihniyeti, Nurcuları hiç bağlamamalı!

İttihad-ı İslâm, kavli ve fiilî duâlarla ulaşılmaya çalışılan bir hakikat yoludur. Bu yol üstünde üç Said dönemini yaşayan bir Bediüzzaman vardır. Hakaik-i İslâmiyenin muhafazasına ve intişarına çalışmak vardır. Bu yol üstünde Nurcular vardır, Demokratlar vardır. Şuuruna ersin veya ermesin bütün mü'minler vardır. Âlem-i İslâm vardır. Bu yolda, mü'minleri siyâsî görüşlerine göre kategorize etmek yoktur. Din ile siyaseti özdeşleştirmek yoktur. Ve Bediüzzaman Demokratlara, "nokta-i istinad" olarak doğrudan, direkt ve sadece bir kelime ile "İslâm'ı" diyebilirdi. Ama "hakaik-i İslâmiyeyi nokta-i istinad yapınız" diyor. Bir çok yerde de, "Nurcuları" diyor. Her halde hangi Nurcular? Sorusu akla gelmez. Zira Risale-i Nur tarifine mâsadak olan "Nurcu" kavramı birdir, değişmez. Değişiklik; değiştirenlerde, sulandıranlarda, ayrı kulvarlara taşıyanlarda ve haricî cereyanlara kapılanlarda olur.

Elbette iman ve İslâm hakikatlarıyla tam mütedeyyin sıfatına (inşaallah) nail olmakla beraber, Lâhika mektuplarından

tam dersini alıp hayata geçirme istidadında olan Nurcular. Üstad'ın gösterdiği yol üstünde Hakaik-i İslâmiye ve İttihad-ı İslâm'a çalışan Nurcular. Nur'un beyanlarına asla yanaşma istidadı taşımayan "Siyasal İslâm" zihniyetine yanaşmayan Nurcular. Demokratları siyaset sahnesinden silmeye çalışanlara (bilmeyerek) payanda olmayan, bilâkis onlara "nokta-ı istinad" olan Nurcular. Siyaset sahasında Birinci Said, diyanet sahasında İkinci Said, saltanat sahasında Üçüncü Said ve cihad sahasında hepsini içine alan bir Bediüzzaman olarak vazife başındaki bir zatın gösterdiği Peygamberî ve Kur'anî bir caddede yürüyen Nurcular.

İşte istikbâlde ancak bu evsafa olanların deruhte ve organize edebileceği bir partinin adıdır "İttihad-ı İslâm Partisi". Allah bilir, Üstâd'ın, dört partiyi sıralarken bu partiyi en sona koymasına rağmen, en başta tahlilini yapıp istikbâle havale etmesinin bir hikmeti de bu olsa gerektir. Çünkü onun apayrı bir hususîyeti vardır. "İttihad-ı İslâm Partisi, yüzde altmış, yetmiş tam mütedeyyin olmak şartıyla, şimdiki siyaset başına geçebilir. Dini siyasete âlet etmemeye, belki siyaseti dine âlet etmeye çalışabilir." diyor. Dikkat ederseniz, "geçebilir, çalışabilir" şeklinde bir ruhsat var, ama emir yok. Çünkü Birinci Said döneminde zaten bu yola bizzat teşebbüs etmişti. Ama daha sonra, "Eski Said, bir miktar siyasete girdi. Belki siyaset vasıtasıyla dine ve ilme hizmet edeceğim, diye beyhude yoruldu" diyecekti.

Üçüncü Said dönemindeki bu dersinde ise, bu cümle ile Nurcuların nazarını, iktidara talip olmaktan çekiyor: "Fakat çok zamandan beri terbiye-i İslâmiye zedelenmesiyle ve şimdiki siyasetin cinayetine karşı dini siyasete âlet etmeye mecbur olacağından, şimdilik o parti başa geçmemek lâzımdır." Şimdi meseleye şöyle dikkatlice bir bakalım.

Burada geçen "şimdilik" tabiri, alışık olduğumuz bir "şimdilik" tabirine benzemiyor. Öyle olursa, Üstad'ın hayatta olduğu zamanı kapsar ki, o zaman öyle bir parti olmadığı gibi, imkânlar ve şartlar ise sıfır noktasındaydı. Yani kesinlikle o zamana ait değil. Ki, zaten tahlilde, şartlarıyla beraber istikbâle havale edilmişti. Eğer bu "şimdilik" tabiri, gelecekte yüzde atmış-yetmiş tam mütedeyyin olduktan sonraya ait ise, onun zamanını da kimse belirleyemez. Hem öyle bir zaman dilimi için "şimdilik" tabiri kullanılmazdı. Demek ki bu, bizim alışık olduğumuz ve sık kullandığımız sıradan bir "şimdilik" değil. Öyleyse bu "şimdilik" tabiri, Ahirzamanda Risale-i Nur'un ve Nurcuların vazife başında olduğu bir zaman dilimidir. Öyleyse, Nurculara siyaseten iktidara talip olma tavsiyesi yok. Belki de, "istenilmez, ama verilir, verilse de ondan hoşlanılmaz" nev'inden sayılabilir. O Nurcular ki, ehl-i beytten sayıldılar. Ve saltanat-ı dünyevîye âl-i beyte gelmez. "Çünkü iman, saadet-i ebediyeyi kazandırdığı için bir mü'mine, küre-i arz kadar bir saltanat-ı bakiyeyi temin eder." (Kastamonu L., 52)

Zaten siyaset alanında Nurcuların teveccühüne mazhar bir misyon vardır. Ahrar, hürriyetperver ve demokrat mânasında ve Nurcuları kendilerine "nokta-ı istinad" yapmaya mecbur olan Demokratlar bu alanda vazifelidirler. Bunun için başta darbeler olmak üzere bütün tahripkâr girişimler demokratlara karşı yapılmıştır, Nurcular da bu menfî girişimlerden hep zarar görmüşlerdir.

Bir hususa daha dikkat lâzım. Bediüzzaman, Türkiye'nin siyasî ve içtimaî bünyesinde varlık gösterme istidadında olan bütün oluşumların varlıklarını reddetmemiş, bilâkis onlara da vatan ve milletin hayrına olabilecek müsbet çizgiyi ihtar etmiştir. Nurcuların yolu üstündeki "İttihad-ı İslâm Partisi" için kriterleri ve şartları belirleyerek istikbâle havale etmiştir. Halk Partisindeki dine karşı hatalı tutumları sadece yüzde beşine vererek, onlara tavsiyelerde bulunmuştur. Millet Partisi'nin de müsbet çerçevedeki misyonunu onlara hatırlatarak, o çerçevede varlık göstermelerini ders vermiştir. Ve yeri gelmiş bütün ehl-i dini; din, vatan ve millet namına Demokratları iktidarda tutmaya dâvet etmiştir.